



**Miljödepartementet**

*Enheten för miljö kvalitet*

*Stefan Appelgren*

*Telefon 08-405 31 38*

**Skrivelse från Statens strålskyddsinstitut om förslag på  
författningsändringar med anledning av införlivandet av Rådets direktiv  
2006/117/Euratom**

---

Regeringen önskar synpunkter på Statens strålskyddsinstitut skrivelse.  
Remissvar ska vara inkomna till Miljödepartementet senast fredag den  
29 februari 2008.

Skicka gärna svaren elektroniskt till  
[Registrar@environment.ministry.se](mailto:Registrar@environment.ministry.se)  
med kopia till  
[stefan.appelgren@environment.ministry.se](mailto:stefan.appelgren@environment.ministry.se)

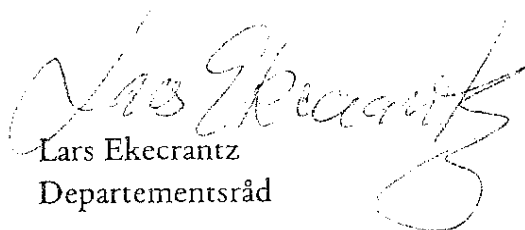
**Remissinstanser:**

1. Riksrevisionen
2. Inspektionen för strategiska produkter
3. Riksgäldskontoret
4. Ekonomistyrningsverket
5. Statens råd för kärnavfallsfrågor
6. Statens energimyndighet
7. Vattenfall AB
8. Svenska Naturskyddsföreningen
9. Svenskt Näringsliv
10. Svensk Energi
11. Barsebäck Kraft AB
12. E.ON Kärnkraft Sverige AB
13. Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen
14. Forsmarks Kraftgrupp AB
15. Fortum
16. Föreningen Kärnteknik
17. Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning
18. Miljörörelsens kärnavfallssekretariat

19. Miljövänner för kärnkraft
20. OKG Aktiebolag
21. Ringhals AB
22. Studsvik AB
23. Svensk Kärnbränslehantering AB
24. Westinghouse Electric Sweden AB

**Myndigheter under regeringen** är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.



Lars Ekecrantz  
Departementsråd



Statens strålskyddsinstitut  
Swedish Radiation Protection Authority

Generaldirektören

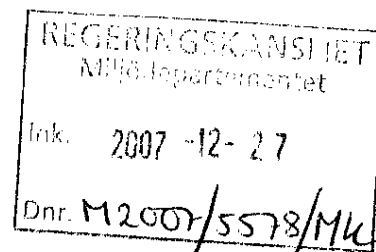
Regeringen  
Miljödepartementet  
103 33 STOCKHOLM

Datum  
2007-12-21

Vår referens  
2007/3273-02

Ert datum  
2007-09-19

Er referens  
M2007/4059/Mk



### Uppdrag om genomförande av direktiv 2006/117/Euratom

Regeringen har uppdragit åt Statens strålskyddsinstitut (SSI) att i samråd med Statens kärnkraftinspektion (SKI) utreda och lämna förslag på hur rådets direktiv 2006/117/Euratom om övervakning och kontroll av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle kan genomföras i svensk rätt.

En arbetsgrupp bestående av representanter från SSI och SKI har i samråd utrett frågan.

Härmed lämnar SSI över förslag till författningsändringar som bedöms nödvändiga för införlivandet av direktiv 2006/117/Euratom.

STATENS STRÅLSKYDDSinSTITUT

  
LARS-ERIK HOLM





## Förslag för genomförande av direktiv 2006/117/Euratom

En grupp bestående av representanter från Statens strålskyddsinstitut (SSI) och Statens kärnkraftinspektion (SKI) har utrett hur rådets direktiv 2006/117/Euratom om övervakning och kontroll av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle kan genomföras i svensk rätt

I gruppen har följande personer deltagit: Tomas Löfgren, Gunilla Hellström och Erik Welleman från SSI samt Tomas Israelsson och Eric Häggblom från SKI.

### Sammanfattning

Direktiv 2006/117/Euratom gäller övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle. Direktivet skall vara genomfört i medlemsstaternas lagstiftning före den 25 december 2008. Direktivet ersätter ett tidigare gällande direktiv inom området.<sup>1</sup> Utöver vissa ändringar vad gäller administrativa regler är den viktigaste skillnaden att det nya direktivet även omfattar använt kärnbränsle.

SSI och SKI anser att direktiv 2006/117/Euratom huvudsakligen bör genomföras genom en ny myndighetsföreskrift som meddelas av den nya Strålsäkerhetsmyndigheten som avses bli beslutad av regeringen den 1 juli 2008. Beslut om en sådan föreskrift bör fattas under hösten 2008.

Med de förslag till författningsändringar som lämnas i denna skrivelse får den nya myndigheten erforderligt mandat enligt både kärntekniklagen och strålskyddslagen att meddela nödvändiga föreskrifter (se bilaga).

### Bakgrund till och innehåll i direktiv 2006/117/Euratom

Avskaffandet av gränskontroller inom gemenskapen som infördes 1993 medförde att de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna inte längre fick den information som de tidigare fått genom dessa kontroller av transport av radioaktiva ämnen. Mot den bakgrunden infördes ett gemenskapssystem för förhandsdeklarationer och informationslämnande så att de behöriga myndigheterna får nödvändiga upplysningar i samma omfattning som tidigare för att kunna fortsätta att genomföra kontroller i strålskyddssyfte. Detta genomfördes i gemenskapsrätten dels genom Rådets förordning (Euratom) nr 1493/93 av den 8 juni 1993 om transport av radioaktiva ämnen mellan medlemsstater, dels genom Rådets direktiv 92/3/Euratom av den 3 februari 1992 om övervakning och kontroll av transport av radioaktivt avfall mellan medlemsstater samt till och från gemenskapen.

År 1996 inledde Europeiska kommissionen en process benämnd SLIM (Simpler Legislation for the Internal Market) med syfte att identifiera möjligheter till förenkling av den gemensamma lagstiftning som rör EU:s inre marknad. I april 2001 påbörjades

<sup>1</sup> Rådets direktiv 92/3/Euratom av den 3 februari 1992 om övervakning och kontroll av transport av radioaktivt avfall mellan medlemsstater samt till och från gemenskapen

den femte fasen av SLIM som bl.a. omfattade utvärdering av rådets direktiv 92/3/Euratom av den 3 februari 1992 om övervakning och kontroll av transport av radioaktivt avfall mellan medlemsstater samt till och från gemenskapen.

Utvärderingen visade att direktivet tillämpades på ett tillfredställande sätt, men att direktivet behövde revideras med syfte att harmonisera omfattning, terminologi och villkor med övrig lagstiftning inom gemenskapen samt med de internationella överenskommelser som rör transporterna av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle mellan medlemsstater och in och ut ur unionen.

De ändringar som nu föreslås kan i huvudsak hänföras till:

- Harmonisering med den gemensamma konventionen om säker hantering av använt kärnbränsle och om säker hantering av radioaktivt avfall. Det rör främst definitionen av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle, samt kraven på notifiering och tillståndsprövning enligt konventionens artikel 27.
- Förtydligande av direktivets praktiska tillämpning och förbättrad struktur.
- Överensstämmelse med de senaste Euratom-direktiven, särskilt tillämpning av nuklidspecifika undantagsnivåer i enlighet med rådets direktiv 96/29/Euratom av den 13 maj 1996 om fastställande av grundläggande säkerhetsnormer för skydd av arbetstagarnas och allmänhetens hälsa mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning, samt villkoren för återtransport av kasserade slutna strålkällor som harmoniseras med rådets direktiv 2003/122/Euratom av den 22 december 2003 om kontroll av slutna radioaktiva strålkällor med hög aktivitet och herrelösa strålkällor.
- Utökning av direktivets omfattning rörande använt kärnbränsle. Enligt nu gällande direktiv 92/3/Euratom gäller att använt kärnbränsle som inte har något ytterligare användningsområde är föremål för kontroll i enlighet med det direktivets procedurer. Däremot omfattas i dag inte använt kärnbränsle av dessa kontrollprocedurer om det exempelvis transporteras för upparbetning eftersom det då har ett tänkt användningsområde. I det nya direktivet kommer alla gränsöverskridande transporter av använt kärnbränsle att omfattas av samma kontrollprocedurer oavsett dess tänkta användningsområde.
- Vidare införs en obligatorisk automatprocedur som innebär att om mottagande eller transiterande stat inte svarar inom viss tid på en ansökan om att genomföra en transport, skall staten bedömas som att ha givit sitt medgivande till att en transport genomförs.

Nuvarande direktiv 92/3/Euratom är infört i svensk lagstiftning genom strålskyddslagen (1988:220), lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd. De två senare refererar till strålskyddslagens 20 a § angående begränsningar för tillståndsgivning vid utförelse av radioaktivt avfall. De aktuella kontrollprocedurerna och det standarddokument som skall följas är införda genom Statens strålskyddsinstitutets föreskrifter (SSI FS 1995:4) om kontroll vid in- och utförelse av radioaktivt avfall.

## **Förslag om lag- och förordningsändringar**

### **Föreskriftsmandat**

SSI och SKI konstaterar att SSI tidigare meddelat föreskrifter i samband med införelset av Rådets direktiv 92/3/Euratom. Gruppen bedömer dock att detta mandat kan

behöva förtydligas både i strålskyddslagen och i kärntekniklagen. Med de förslag som lämnas i bilagan klargörs dels mandatfrågan, dels att det är fråga om en prövning som inte kommer i konflikt med reglerna om kontroll av produkter med dubbla användningsområden.<sup>2</sup>

### **Bärande av kostnader**

Det nya direktivet innehåller vidare ett antal regler om bärande av kostnader för enskilda, vilka återfinns i direktivets artikel 12(3), 13(6) och 14(5). Reglerna fastställer i vilka situationer innehavare resp. mottagare ska bära kostnader i de fall en transport inte kan eller inte får fullföljas. Av 8 kap 2 § Regeringsformen (RF) följer att föreskrifter om enskildas personliga ställning samt om deras personliga och ekonomiska förhållanden inbördes ska meddelas genom lag. Mandat för att meddela sådana regler saknas både i strålskyddslagen och i kärntekniklagen. Därför krävs en lagändring där regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får mandat att föreskriva om bärande av sådana kostnader som har angivits ovan.

SSI och SKI anser att sådana lag- och förordningsändringar lämpligen sker i såväl strålskyddslagstiftningen som i kärntekniklagstiftningen. Förslag till nödvändiga författningsändringar finns i bilagan.

Myndigheterna konstaterar att den ändring av sekretesslagen (1980:100) som relativt nyligen skedde i samband med omarbetningen av lagen om transport av farligt gods – nämligen möjliggöra sekretess hos myndigheter beträffande uppgifter om transportskydd<sup>3</sup> – väl tillgodoser artikel 7 (2) i direktivet. Någon särskild lagstiftningsändring beträffande den artikeln behövs således inte.

### **Förordningsändring avseende behörig myndighet**

I direktivet 2006/117 ges den ”behöriga myndigheten” ett stort antal uppgifter. I likhet med det mandat SSI idag har i sin instruktion att utföra de uppgifter som ankommer på den behöriga myndigheten – vad gäller det direktiv som nu ersätts med 2006/117 – behövs ett motsvarande mandat för det nya direktivet och den nya myndigheten. Förslag till författningsändring finns i bilagan.

### **Brist på överensstämmelse av besvärordning**

Utöver alla övriga revideringsbehov som sammanläggningen av myndigheterna och resp. myndighets lagstiftningar kommer att leda till, vill SSI och SKI peka på några frågor som aktualiseras i samband med införlivandet av direktivet 2006/117. Gruppen noterar att när det gäller ansvarsbestämmelser för åsidosättande av föreskrifter meddelade enligt kärntekniklagen resp. strålskyddslagen gäller samma straffsatser i de bägge lagarna (kärntekniklagen 25 § första stycket 3, strålskyddslagen 36 § 2). Däremot anger lagarna delvis olika överklagandeinstanser. Beslut enligt strålskyddslagen – utom beslut om villkor för kärnteknisk verksamhet enligt 27 § strålskyddslagen som överklagas till regeringen – överklagas till länsrätt (42 § strålskyddslagen). Beslut enligt kärntekniklagen överklagas till regeringen (23 § kärntekniklagen). Under en övergångsperiod kan denna fråga hanteras genom att besvärshänvisningen i beslut förtydligas med i vilken del detta kan överklagas till regeringen resp. länsrätten. På sikt bör dock frågan om överprövningsinstanser ses över och en harmonisering ske mellan strålskyddslagen och kärntekniklagen.

<sup>2</sup> Lag (2000:1064) och förordning (2000:1217) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd

<sup>3</sup> 5 kap. 2 § sekretesslagen (1980:100)

**Tidplan**

Styrande för tidsplanen för införlivandet av direktivet är att medlemsstaterna ska sätta ikraft bestämmelser i detta före den 25 december 2008. I huvudsak kommer detta att ske genom föreskrifter som myndigheterna arbetar fram under våren 2008. Enligt artikel 33 Euratom-fördraget ska medlemsstaterna underrätta kommissionen om de förslag till bestämmelser som tagits fram med anledning av direktivet. Kommissionen ska lämna eventuella rekommendationer angående dessa förslag inom tre månader efter det att den underrättats om förslagen. Senast när den nya Strålsäkerhetsmyndigheten ska besluta om föreskrifterna måste erforderliga lag- och förordningsändringar vara genomförda. Notifieringen till kommissionen bör ske senast i mitten av maj 2008. Detta leder till följande ungefärliga tidplan:

Januari – ≈15 april	Myndigheterna arbetar gemensamt med framtagande av föreskrifter samt remitterar dessa internt
≈15 april – ≈10 maj	Externremiss (3 veckor)
≈15 maj	Notifiering (av föreskrifter samt övriga författningsändringar för införlivandet av direktivet)
≈15 augusti	Slutarbete, framtagande av bakgrunds-PM
Oktober/november	Beslut om föreskrifterna

## Bilaga

## Strålskyddslag (1988:220)

## Förslag till

Lag om ändring av strålskyddslag (1988:220)  
Utfärdad den

Härigenom föreskrivs i fråga om strålskyddslag (1988:220) att 22 a § skall ha följande lydelse,

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

20 a §

<p>Tillstånd till utförsel av radioaktivt avfall får inte avse utförsel till</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. området söder om 60 grader sydlig bredd,</li> <li>2. en stat utanför Europeiska unionen som är part i den fjärde ACP/ EEG-konventionen av den 15 december 1989,</li> <li>3. en stat som förbjudit import av radioaktivt avfall eller som kan antas sakna förmåga att ta hand om sådant avfall på ett säkert sätt.</li> </ol>	<p><i>För transporter av radioaktivt avfall ut ur, in i eller genom riket krävs särskilt tillstånd i enlighet med rådets direktiv 2006/117/ Euratom av den 20 november 2006 om övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle. Frågor om tillstånd prövas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.</i></p> <p><i>Tillstånd enligt första stycket får inte beslutas för transporter till</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li><i>a) en bestämmelseort söder om latitud 60°S, eller</i></li> <li><i>b) en stat som är part i partnerskapsavtalet mellan medlemmarna i gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, (AVS-EG-konventionen eller Cotonouavtalet) och inte är en medlemsstat, eller</i></li> <li><i>c) till ett tredjeland som enligt de behöriga myndigheterna i ursprungsmedlemsstaten i enlighet inte har den administrativa och tekniska kapacitet och det regelverk som krävs för att hantera kärnavfallet eller det använda kärnbränslet på ett säkert sätt.</i></li> </ol> <p><i>Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter som behövs för att utföra uppgifter i transportärenden enligt första och andra stycket.</i></p> <p><i>Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om bärande av kostnader som kan uppstå i samband med sådan transport som avses i första stycket som inte kan eller får fullföljas.</i></p>
---	--

## Strålskyddsförordning (1988:293)

### Förslag till

Förordning om ändring av strålskyddsförordning (1988:293)

Utfärdad den

Härigenom föreskrivs i fråga om strålskyddsförordning (1988:293) att en ny 7 a § ska ha följande lydelse,

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

7 a §

	<p><i>Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om åtgärder som behövs för att utföra uppgifter i transportärenden enligt rådets direktiv 2006/117/Euratom av den 20 november 2006 om övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle.</i></p> <p><i>Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om bärande av kostnader som kan uppstå i samband med att en sådan transport som avses i första stycket inte kan eller får fullföljas.</i></p>
--	---

# Lag (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

## Förslag till

Lag om ändring av lag (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.  
Utfärdad den

Härigenom föreskrivs i fråga om lag (1984:3) om kärnteknisk verksamhet att en ny 5 a i § ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

5 a i §

	<p><i>För transporter av kärnavfall och använt kärnbränsle ut ur, in i eller genom riket krävs särskilt tillstånd i enlighet med rådets direktiv 2006/117/Euratom av den 20 november 2006 om övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle. Frågor om tillstånd prövas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.</i></p> <p><i>Tillstånd enligt första stycket får inte beslutas för transporter till</i></p> <p><i>a) en bestämmelseort söder om latitud 60°S, eller</i></p> <p><i>b) en stat som är part i partnerskapsavtalet mellan medlemmarna i gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, (AVS-EG-konventionen eller Cotonouavtalet) och inte är en medlemsstat, eller</i></p> <p><i>c) till ett tredjeland som enligt de behöriga myndigheterna i ursprungsmedlemsstaten i enlighet inte har den administrativa och tekniska kapacitet och det regelverk som krävs för att hantera kärnavfallet eller det använda kärnbränslet på ett säkert sätt.</i></p> <p><i>Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter som behövs för att utföra uppgifter i transportärenden enligt första och andra stycket.</i></p> <p><i>Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om bärande av kostnader som kan uppstå i samband med att en sådan transport som avses i första stycket inte kan eller får fullföljas.</i></p>
--	--

## Förordning (1984:14) om kärnteknisk verksamhet

### Förslag till

Förordning om ändring av förordning (1984:14) om kärnteknisk verksamhet  
Utfärdad den

Härigenom föreskrivs i fråga om förordning (1984:14) om kärnteknisk verksamhet att 20 a § skall ha följande lydelse,

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

20 a §

<p>Statens kärnkraftinspektion får meddela föreskrifter om</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. åtgärder enligt 4 § kärntekniklagen (1984:3) för att upprätthålla säkerheten vid kärnteknisk verksamhet,</li> <li>2. åtgärder som krävs för att sådana förpliktelser skall uppfyllas som ingår i Sveriges överenskommelser i syfte att förhindra spridning av kärnvapen och obehörig befattning med kärnämne och sådant kärnavfall som utgörs av använt kärnbränsle,</li> <li>3. de befogenheter som skall gälla för sådana internationella övervakare som avses i 17 § andra stycket kärntekniklagen.</li> </ol> <p>Föreskrifter enligt första stycket 1 och 2 skall, då de rör fysiska skyddsåtgärder vid kärntekniska anläggningar, föregås av samråd med elberedskapsmyndigheten enligt elberedskapslagen (1997:288).</p> <p>lämna</p>	<p><i>Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. åtgärder enligt 4 § kärntekniklagen (1984:3) för att upprätthålla säkerheten vid kärnteknisk verksamhet,</li> <li>2. åtgärder som krävs för att sådana förpliktelser skall uppfyllas som ingår i Sveriges överenskommelser i syfte att förhindra spridning av kärnvapen och obehörig befattning med kärnämne och sådant kärnavfall som utgörs av använt kärnbränsle,</li> <li>3. de befogenheter som skall gälla för sådana internationella övervakare som avses i 17 § andra stycket kärntekniklagen,</li> <li>4. åtgärder som behövs enligt rådets direktiv 2006/117/Euratom av den 20 november 2006 om övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle</li> <li>5. bärande av kostnader som kan uppstå i samband med att en sådan transport som avses i 4 inte kan eller får fullföljas.</li> </ol> <p>Föreskrifter enligt första stycket 1 och 2 skall, då de rör fysiska skyddsåtgärder vid kärntekniska anläggningar, föregås av samråd med elberedskapsmyndigheten enligt elberedskapslagen (1997:288).</p>
---	---

# Förordning (xxxx:xx) med instruktion för Strålsäkerhetsmyndigheten

## Förslag till

Förordning (xxxx:xx) om instruktion för Strålsäkerhetsmyndigheten  
Utfärdad den

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

X §

	<p><i>Strålsäkerhetsmyndigheten ska särskilt</i></p> <ul style="list-style-type: none"><li><i>- utföra de uppgifter i transportärenden som ankommer på behörig myndighet enligt rådets förordning (Euratom) nr 1493/93 av den 8 juni 1993 om transport av radioaktiva ämnen mellan medlemsstater och rådets direktiv 2006/117/Euratom av den 20 november 2006 om övervakning och kontroll av transport av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle,</i></li></ul>
--	--